

Memòria històrica. Ara fa tres quarts de segle s'iniciava la Guerra Civil que va canviar la història del nostre país

Setanta-cinc hores fa 75 anys

Historiadors com Marín, Santacana, Ribas o Camós han estudiat bé aquells anys, però la seqüència d'aquells tres dies encara no s'ha fet

Enric Gil Meseguer

Josep Peirats Valls, rajoler, va fabricar el darrer maó de la seva vida el 18 de juliol de 1936 a les dotze del matí. Mai més no serà rajoler. Peirats, afiliat destacat d'entre els milers que tenia la CNT a L'H, s'assabentarà a mitja tarda que l'exèrcit s'ha revoltat el dia abans, però assistirà a classe de taquigrafia.

Segons Joan Rius Vila, d'ERC a L'H, als partits i sindicats tothom estava nerviós el dia 18, i al vespre van convocar junta extraordinària. La gent del carrer, però, no s'havia trasbalsat gaire. Al matí, Josepa Riera va demanar llicència municipal per ampliar una casa, no hi comptava amb una guerra. De nit, Rius capta l'ambient d'un bar: tothom juga a cartes. Es confiava en el Govern central, i aquí el Govern català tenia un pla per si un cas.

El dia 19, diumenge, a Barcelona havia de començar l'Olimpiada Popular, alternativa a la de l'Alemanya nazi. A L'H se n'havia aprovat una subvenció. Res no es va fer. *La Vanguardia* titulava aquell dia: "El orden fue ayer completo", però de matinada els militars havien sortit de les casernes.

A dalt, església de Santa Eulàlia de Mèrida, mig derruïda, el juliol de 1936. A l'esquerra, barricades a la plaça de la Remun l'any 1936, durant la Guerra Civil

Al cap de poc comença a reunir-se la gent a la plaça de l'Ajuntament de L'H. Saben que els militars s'han revoltat, entre altres els sapadors del quarter de Lepant, i ja hi han hagut enfrontaments. Peirats n'ha estat testimoni a Hostafrancs. Maria

Martínez Sorroche, activa en la CNT de la Torrassa, ha sentit els projectils d'Hostafrancs i se'n va al sindicat.

Quan torna, Peirats veu sortir fum a Collblanc: cremen les esglésies i les escoles religioses del barri (la resta seran objecte de l'ira del poble en

els pròxims dies). El jove fomer Josep Fillola i altres persones s'han arribat en cotxe fins a Colom, han vist obrers arreu i han tornat amb forats de bala a l'auto. Malgrat l'agitació, un altre jove, Manuel Alfonso Ortells, no s'ha assabentat del cop i a mig camí de la

platja veu una metralladora i recula.

Els anarquistes tenen armes, però insuficients, i les autoritats no els volen donar. Les buscaran al quarter de Pedralbes, on queden pocs soldats. Hi ha trets contra guàrdies d'assalt. Peirats dispararà la seva Star. Després descobriran l'armeria. Maria Martínez arriba més tard, encara troba armes i fa lliçons de tir. Més d'un morirà aquells dies de trets accidentals.

Les armes van a la Torrassa. Al migdia el jove Manuel Alfonso recorda la discussió entre un oncle i un cosí seus a la plaça Espanyola per veure qui es queda la pistola i qui el fusell. Amb l'arsenal, més anarquistes participaran en la lluita a Barcelona, i també imposaran l'ordre revolucionari a L'H. Cap a les tres, al quarter de la Guàrdia Civil a Collblanc s'hi produeix un intercanvi de trets contra els guàrdies, sense més història.

A mitja tarda, la resistència a Barcelona ha minvat força i al matí del 20 s'acabarà de sufocar la revolta. L'únic mort civil amb residència a L'H és Lluís Mitjavila Casas, de 23 anys, caigut el dia 20, potser en l'assalt a les Drassanes. A L'H, les detencions i execucions començaran el 21. Fins al 30 moriran set persones i dues més seran detingudes i moriran l'agost. Entre elles, Miquel Peiró (beatificat el 2007) i Ramon Solanich, responsables de la Tecla Sala i pares de dos futurs dirigents franquistes. Són els primers de la cinquantena de veïns morts per violència a la rereguarda. ■

Editorial Dux. Libro biográfico de Emilio Zafón

Recupera en Alemania el reloj de su padre deportado

Cultivar la memòria històrica serve para que personas como Joan Zafón Trillas puedan recuperar el recuerdo de su padre, de entre la marea de los perdedores de la guerra civil. Joan Zafón ha presentado su libro *El reloj de Neuengamme* (Ed. Dux), en el que explica la vida de su padre, Emilio Zafón, mañoso electricista afiliado a la CNT de L'Hospitalet en los años treinta. Se explica también la vida de la familia que quedó aquí mientras Emilio, perdedor en el campo de batalla de las ideas

—que no de las armas, que no empuñó nunca— debía huir a Francia, y de allí a los campos de concentración nazis. El de Neuengamme, cercano a Hamburgo, fue su tumba, tras ser detenido por colaborar con la resistencia francesa. No se sabe cómo murió.

Su hijo septuagenario ha escrito y autoeditado un libro de emocionante final: el hallazgo en un almacén en Alemania del reloj de bolsillo de su padre, 64 años después, con el nombre de su progenitor y en perfecto estado. ■

Ed. La tempestad. Manual contra el feixisme

'No pasarán aunque lleven trajes'

Diversos autors coordinats per David Karvala, d'Unitat contra al Feixisme i el Racisme de Catalunya, entre els quals es troba l'hospitalenc Jaume Botey, han presentat a la Tecla Sala el llibre *No pasarán aunque lleven trajes*, sobre la revifalla del feixisme a Europa i Espanya, i sobre com lluitar-hi. Els autors comparen la ideologia del moviment actual amb la del partit nazi alemany. "Vam viure 40 anys de feixisme i no podem permetre que hi torni", va dir Karvala. ■

